EU:n toimintasuunnitelma ihmissalakuljetuksen torjumiseksi (2021-2025)

Monna Airiainen, SM, poliisiosasto

9.2.2022

Keskeiset tavoitteet

OPERATIIVISET KUMPPANUUDET

SEURAAMUKSET IHMISSALAKULJETTAJIA VASTAAN JA OIKEUDELLISEN YHTEISTYÖN LUJITTAMINEN

SALAKULJETETTUJEN SIIRTOLAISTEN HYVÄKSIKÄYTÖN ESTÄMINEN JA SUOJELEN VARMISTAMINEN

UUDET HAASTEET JA LAINVALVONTAVIRANOMAISTEN OPERATIIVISEN YHTEISTYÖN TEHOSTAMINEN

TIEDON LISÄÄMINEN

Operatiiviset kumppanuudet

- Oikeudellisten puitteiden luominen/vahvistaminen YK:n maa-, meri- ja ilmateitse tapahtuvaa salakuljetusta koskevan pöytäkirjan pohjalta ja lainsäädännön täytäntöönpanon tukeminen.
- Rajavalvontavalmiuksien tukeminen ja kansallisten ja paikallisten viranomaisten toimintakyvyn kehittäminen sekä operatiivisen tuen antaminen laittoman muuttoliikkeen estämiseksi.
- Tehostetaan ennaltaehkäisyn ja tietoisuuden lisäämistoimia kohdennetuilla tiedotus- ja valistuskampanjoilla lähtö- ja kauttakulkumaissa.
- Vahvistetaan yhteistyötä henkilöllisyys- ja asiakirjapetosten torjunnassa, jotta voidaan vähentää varastettujen ja/tai väärennettyjen henkilöasiakirjojen perusteella myönnettävien viisumien määrää.

Seuraamukset ihmissalakuljettajia vastaan ja oikeudellisen yhteistyön tiivistäminen

- YK:n pöytäkirjan maahan, merelle ja ilmaan suuntautuvasta siirtolaisten salakuljetuksesta (joka täydentää YK:n järjestäytyneen rikollisuuden vastaista yleissopimusta) noudattaminen
- EU:n maailmanlaajuisen ihmisoikeuspakotteiden järjestelmän hyödyntäminen ja YK:n asettamien pakotteiden toimeenpano
- Ns. fasilitaattoripaketin täytäntöönpanon varmistaminen
  - Paketissa määritellään laittoman maahantulon, kauttakulun tai maassa oleskelun mahdollistamisen rikos ja siihen liittyvät rikosoikeudelliset seuraamukset
  - Komissio aikoo tehdä tiivistä yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa kerätäkseen tietoja puitepäätöksen ja direktiivin täytäntöönpanosta ja käynnistää tarvittaessa rikkomismenettelyt, jos EU:n lainsäädäntöä rikotaan

Salakuljetettujen maahanmuuttajien hyväksikäytön estäminen ja suojelun varmistaminen

- Jäsenvaltioiden tulee parantaa suojelua tarvitsevien maahanmuuttajien, erityisesti lasten ja ilman huoltajaa olevien alaikäisten, tunnistamista EU:n virastojen tuella.
- Huomiota tulee kiinnittää erityisesti lapsiin ja naisiin, sekä ihmisiin, joilla on erityistarpeita.
- Ihmiskauppadirektiivin ja uhridirektiivin ja täytäntöönpanon parantaminen ja työnantajasanktiodirektiivin tehokkuuden vahvistaminen.
- Perusoikeuksien suoja poliisi- ja oikeusmenettelyissä on varmistettava kiinnittäen erityistä huomiota tapauksiin, joissa maahanmuuttajat joutuvat ihmiskaupan uhreiksi.

Uudet haasteet ja yhteistyön tehostaminen

- Digitaalinen salakuljetus, tehokas talousrikostutkinta, rikollisten varojen takaisin periminen, sekä asiakirjapetosten torjunta keskeisiä haasteita.
- Tarvitaan tiiviimpää operatiivista yhteistyötä niin jäsenmaiden kuin OSA-virastojen, EU:n siviilikriisinhallintaoperaatioiden ja kumppanimaiden välillä.
- Lainvalvonta- ja oikeusviranomaisten olisi kehitettävä uusia kohdennettuja toimia operatiivisen yhteistyön ja tiedonvaihdon parantamiseksi.
- Tutkimukset tulisi kohdentaa rikollisverkostoihin (ja erityisesti niiden johtohahmoihin), jotka toimivat kaikkialla EU:ssa ja aiheuttavat suuren riskin Euroopan turvallisuudelle.
- Komissio aikoo mm. tehdä ehdotuksen viisumimenettelyjen täydelliseksi digitalisoimiseksi ja kehottaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa saattamaan päätökseen neuvottelut seulonta-asetuksesta ja sähköisen todistusaineiston (e-Evidence) paketista, sekä hyväksymään Eurodac-asetuksen.
- EMPACT (Euroopan monialainen rikostorjuntafoorumi) -osallistumisen vahvistaminen

Tiedon lisääminen

- Europolin ja Frontexin tulisi laatimaan säännöllisesti yhteisiä raportteja maahanmuuttajien salakuljetuksesta.
- Jäsenmaiden ja EU:n virastojen olisi tuettava uuden teknologian, muun muassa tekoälyn, kehittämistä, jotta voidaan lisätä tietopohjaa sääntöjenvastaisesta muuttoliikkeestä ja maahanmuuttajien salakuljetuksesta.
- EU-virastojen, kuten Europolin ja Frontexin, olisi aloitettava yhteistyö yksityisen sektorin, erityisesti pankkisektorin, vuokra-alan, pakettipalvelujen, matkatoimistojen, lentoyhtiöiden, rahansiirtopalvelujen sekä verkkopalvelujen tarjoajien kanssa, parantaakseen niiden tietämystä salakuljetuskäytännöistä.

Suomen kanta tiivistetysti

Rikosvastuun toteutumisen edistäminen keskeistä

Europolilla, Frontexilla ja Eurojustilla merkittävä rooli

Tietojärjestelmien hyödyntäminen ja tietoverkoissa tapahtuvan rikostiedustelun vahvistaminen

Lainvalvonnan ja oikeuslaitoksen yhteistyön ja EMPACTiin osallistumisen tehostaminen

Salakuljetus on yhteinen haaste, joka vaatii kokonaisvaltaista lähestymistapaa ja yhteistyötä

Kansainvälisen oikeuden velvoitteiden sekä perus- ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen

Hyväksikäytön eri muotojen tunnistaminen ja avun tarjoaminen

Räätälöidyt operatiiviset kumppaanuudet osana muuttoliikekumppanuuksia ovat tärkeitä

Siviilikriisinhallintaoperaatioiden hyödyntäminen

Yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistuksen edistäminen

EU-budjetin rahoitusinstrumenttien tehokas hyödyntäminen

On tärkeää, että ihmissalakuljetusta, sen vaikutuksia ja sen ehkäisemiseksi suunnattuja politiikkaratkaisuja tutkitaan ja kehitetään uutta teknologiaa

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171
www.intermin.fi